

תמ"ט(3). 李元恭 - לי יו'אנגונג

נכדתו של תת-השר לענייני פקידות לי יו'אנגונג, הגבירה צווי, היה בעלת מראה יפה במיוחד. כאשר היתה בת 15 או 16 חלתה לפתע במחלת רוח⁴. לאחר זמן רב נראה השועל כשהוא לובש דמות נער וקורא לעצמו הנער לבית חו'. הרבו למצוא חכמי כישוף, אך לא יכלו לסלקו.

בנו של יו'אנגונג, שהיה מלומד ורב תושיה, הרבה לשאול את הנער חו אם גם הוא מלומד, או שמא לאו. וכך ניהל השועל דיונים, ולא היה נושא שחמק ממנו. הוא הרבה לחקור את השועל, שנטה להיכרות קרובה עם מנגינות.

זמן רב לאחר מכן אמר לגבירה צווי: "אדם לא יכול לחיות מבלי ללמוד". וכך הביא אדם זקן לצווי שלימד קלאסיקות והיסטוריה. בתוך שלוש שנים כבר התמצאה היטב בעיקרי כל האסכולות. בנוסף הביא אדם שילמד אותה קליגרפיה. לאחר שנה של עיסוק בתחום התפרסמה בקליגרפיה שלה.

הוסיף ואמר: "מדוע שרעיה" לא תדע את קולות הצלילים? הקונה הוא והפיפה, הם יוצרים מוזיקה רגילה. עדיף לימוד צ'ין⁷. ושוב הביא אדם שבא ואמר שהוא טוב בניגון על כלי מיתר, וטען ששם משפחתו חו⁸, ושהוא מומחה ממחוז יאנגדי של תקופת סווי⁹. הוא ידע ללמד את כל הלחנים, ומיצה עד תום את כל נפלאותיהם, ובאשר ללחנים המפורסמים שהיו בידו, הם היו רבים מספור. לגבי עצמו טען "אני טוב בניגון ג'ואנגלינג ס'אן"¹⁰, אשר גם פגישות חוזרות ונשנות עם ג'י ג'ואנג ס'אן¹¹ לא גרמו לו להורות אותה לאיש¹². הוא גם היה טוב במיוחד במסירת נפלאותיה של "ווי יה טי"¹³.

4 הכוונה למחלה שנגרמת בגלל שד. הסימן במקרה הזה "רוח" 魅 נוגע לרוחות של בעלי חיים זקנים, ולעיתים מתואר כרוח של בעל חיים שעבר את גיל 100.

5 בסינית השם נשמע בדיוק כמו המילה "שועל", ואכן אותו שועל הוא מי שנחשב כאן לרוח שגרם למחלה.

6 לא ברור אם מי שמביא לצווי את המורים השונים הוא האח או השועל. ייתכן שהאח מחזק אותה תרבותית כדי לוודא שתהפוך אטרקטיבית לשועל, וייתכן שזהו השועל עצמו שמכין אותה כך שתתאים להיות אשתו.

7 קונה הוא סוג של נבל סיני. פיפה היא סוג של גיטרה סינית. הצ'ין, או בשמו המודרני "גוצ'ין", הוא כלי מיתר מאורך. מבין שלושתם זכה הגוצ'ין לתהילה הרבה ביותר, ונחשב בתרבות הסינית למעודן ביותר מבין כלי הנגינה, לאבי המוזיקה ואף זכה להיות מקושר עם קונפוציוס ולהיחשב כלי הנגינה של החכמים.

8 אותו שם משפחה של הנער השועל. נראה שהאומן נחשב כאן לבן משפחתו, ולפיכך מתמחה כמוהו במוזיקה, ואולי אפילו מדובר בדמות אחרת של אותו שועל, שניסה באמצעותה להרשים את המשפחה.

9 הסיפור מתרחש כפי הנראה בסביבות סוף תקופת סווי ותחילת טאנג באמצע המאה ה 7 לספירה.

10 מילולית: "הנפוצה של ג'ואנגלינג", מדובר ביצירה ידועה מאוד ממחוז ג'ואנגלינג ששייכת לצורת מוזיקה עממית שידועה בכינוי "הנפוצה" ("ס'אן" 散).

11 זהו כינוי לג'י קאנג (嵇康), חכם, יוצר ונגן גוצ'ין נודע מתקופת שלושת הממלכות, שהוצא להורג. על פי "ספר ג'ין" (ביוגרפיה מס' 19) ממש לפני מותו הוא ניגן את "ג'ואנגלינג ס'אן" ונאנח על כך שסירב בעקשנות ללמד אותה, ולפיכך היא תיעלם עם מותו. סיפור זה הוא הבסיס לכינוי שלו "ג'י ג'ואנג ס'אן", שמשלב את המנגינה עם שמו של ג'י. הגירסה המדויקת שניגן ג'י אכן נעלמה, אולם רישום של התווים איפשר מאות שנים מאוחר יותר שיחזור חלקי של המנגינה לכדי הגירסה שידועה בימינו. ועם זאת, לא ברור עד כמה רישום התווים זהה לגירסה של המנגינה אשר הכיר ג'י, מאחר שהרישום עצמו נעשה מאות שנים לאחר זמנו של ג'י קאנג, ולמעשה כנראה גם לאחר זמנו של הסיפור שלנו.

12 המשפט בסיפור מנוסח בצורה שמקשה על התרגום: לא מצויין מי הוא שפגש את ג'י על מנת לגרום לו ללמד את המנגינה, ולכן אפשר גם לתרגם אותו כטענה של האומן כי הוא עצמו ביקר את ג'י. מאחר שאין בספרות גרסאות נוספות של הסיפור שישפכו אור על שיבושים, התרגום שנבחר כאן, מעבר לעובדה שהוא מניח מינימום הנחות סמויות ביחס לאופציות האחרות, נסמך בעיקר על העובדה שג'י חי כ 350-400 שנה לפני המקרה המתואר בסיפור שלנו, ולפיכך טענה לפיה ראה בעצמו את ג'י היתה מציגה את האומן כיצור על טבעי בן מאות שנים, ושוברת את התדמית של אומן אנושי שהוא כל כך טורח לבנות.

13 מילולית "קריאת הלילה של העורב". בסין של תקופת טאנג התפתחה טכניקה לכתיבת שירה שהתבססה על שיבוץ מילים בתוך תבניות מוגדרות מראש של טון וחריזה. תבניות אלו נקראו "לוחות מילים" (词牌). "ווי יה טי" הוא "לוח מילים" שכזה, שיצר המשרד הקיסרי לפיקוח על המוזיקה בתקופת טאנג.

אז שאל לי: "מדוע שהנער לבית חו לא יקח אותה לאישה?" השועל שמח מאוד, הודה ברוב טקס ואמר: "מזה זמן רב אני חושב על כך. ולא העזתי, רק בשל היותי אדם פשוט." באותו יום הוא כיבד את בני הבית בכל מקום, כולו מדלג בשמחה.

לי שאל את השועל היכן נמצא הבית אליו ייקח את האישה.

אמר השועל: "בית פלוני שלפני שעריו יש שני במבוקים גדולים."

באותה תקופה היתה למשפחת לי חלקת במבוקים. בחיפושיו הלך לי לשם, ראה מחילה קטנה בין שני במבוקים גדולים, וחשב לעצמו כי מדובר במאורת השועל. הוא תיעל מים ושפך לתוכה. בתחילה לכד גרית, דביבון וכמה עשרות שועלים אחרים, ולבסוף היה שועל זקן, לבוש מעיל קצר ירוק, שיצא מהמחילה. היה זה המעיל שהוא תמיד לבש, ובני הבית קראו בשמחה: "הנער לבית חו יצא!"

הם הרגו אותו, והזוועות שלו פסקו.

מתוך: "רשומות הפלאות הנרחבות"¹⁴

14 בגירסה של "רשומות הפלאות הנרחבות" שהגיעה לימינו, הקטע קיים במגילה ט' ותוכנו זהה, אך הוא נקטע ממש לפני הצעת הנישואין לשועל.